Ч. 25 (11.279). Львів, пятниця 3. лютого 1928 Почтова оплата сплачена ричалтом. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виборчі настрої на Волині.

Характеризуючи виборчі настрої на північно-західних землях, треба зробити ріжницю між народніми масами та невеличким гуртком інтелігенції.

I.

Інтелігенція, з невисокою політичною освітою та з малим політичним виробленням, але з великими аспіраціями на політичну непомильність, заблукала в сліпий кут. Цупко тримаючись безпартійности, яка дає їй можливість довільно міняти погляди й орієнтацію, ця інтелігенція довго чомусь не знала, яке становище заняти до теперішніх виборів. Здавалось би, що досвід минулого — блискучий вислід виборів в 1922 р. на Волині — повинен був відразу підказати їй готове рішення, тим більше, що обєктивні умови і виборів і нашого життя тепер ні в чому абсолютно не змінились у порівнанні з 1922 р. Однак тільки частина інтелігенції зрозуміла це і відразу стала на боці бльоку непольських народів. Більшість інтелігенції почала шукати чогось нового. Все більше і більше приходилося вислухувати думку про створення чисто-національного фронту без жидів. Говорилось, що навкруги Сель. Союзу під проводом б. посла Павла Васильчука мусять обєднатись безпартійні націоналісти; не виключалося при тому і порозуміння з „Українською Нивою“; характерно також, що акція радикалів не зустрічала там співчуття; можна було де-неде стрінутися з розмовами про зміну політичної тактики; говорилося нарешті про втягнення до того обєднання пп. Підгірського, Власовського, Боднарука і навіть пп. Козицького та Братуня, а що найменше — низів Сель-Роба. Про Холмщину — треба це особливо підкреслити — при тих проєктах створення чисто-національного фронту під проводом Сель-Союзу якось не згадувалося. Словом, наглядно було видно, як перехрещувались між собою: впливи „Української Ниви“, акція протибльокова урядових чинників, агітація проти УНДО і галичан з боку сельробів і п. Підгірського та невдоволення де-яких політиків на УНДО за те, що воно без їх дозволу сміло взяти ініціятиву виборів в свої руки, нарешті побоювання де-кого з безпартійних за свою політичну карієру.

Тепер власне можна ствердити велику заслугу УНДО, що ясним поставленням справи причинилося до розвіяння цього хаосу думок, амбіцій, стремлінь і побоювань. Безпартійні волинські політикани, що остають під найріжнороднішими впливами, змушені були заняти виразне становище.

Більшість інтелігенції тепер стала по стороні бльоку непольських народів і тільки пп. Підгірський, Власовський з деякими їх прихильниками давніше з-під стягу Сель-Роба ідуть окремо. Спочатку вони носилися з думкою виставити свій власний список „безпартійних націоналістів“, а тепер, як чуємо, обєднуються з радикалами. Сторонники „революційного Сходу“ в спілці з найбільшими ворогами цього Сходу: церковник Власовський в союзі з ворогом „кропила“ Жуком. Дивна комбінація, продиктована не льогікою і політичним розумом, а хіба почуттям ненависти до УНДО, бо упорядкування хаосу ніколи не відбувається без боротьби; — можна звернути на цей факт увагу сторонників містично-релігійного світогляду.

„Українська Нива“ з її прихильниками наразі відтягнулася від виборчої акції, однак далі продовжує свою працю, поширюючи свій світогляд і плянове обсаджуючи повітові міста своїми людьми, яким уряд надав недавно право горожанства. Орієнтація „Української Ниви“ на Польщу в плянах відбудови української державности над Дніпром поширюється серед громадянства північно-західніх земель, і нашим керуючим політичним чинникам заздалегідь треба це взяти на увагу. Покищо використовують передвиборчу працю „Української Ниви“ для себе противники національного табору — сель-роби, пп. Підгірський і Власовський та радикали. Треба сумніватися, чи ствердження цього факту принесе вдоволення „стопроцентовим“ націоналістам з-під стягу „Української Ниви“.

II.

Переходячи до характеристики настроїв народніх мас, з приємністю можна підкреслити їх здоровий національний інстинкт і політичний розум. Народ в більшости своїй піде за бльоком, як в 1922 р. Принаймні, такі гороскопи дозволяє ставити цей факт, що і на вічах і на предвиборчих зборах і нарадах ідея бльоку відразу і легко зустрічала прихильний відгомін серед подавляючої більшости присутніх. Так було на предвиборчій нараді і на вічу в Володимирі Волинськім, хоч там перед тим підготовляли опінію проти бльоку і сторонники „Української Ниви“, і діячі „Сель-Робу“, і навіть члени Сель-Союзу, коли він ще не договорився з УНДО. Тепер по створенні спільного виборчого комітету для Волині та Холмщини з представниками УНДО, Сель-Союзу і безпартійних, та по приступленні його до бльоку непольських народів, бльокові листи мають всі дані на повну поремогу при виборах. На повітових зїздах і нарадах в Дубні, Кремянці, Костополі, Луцьку, Ковлі, Горохові і ін. принято резолюції за бльоком.

Але найбільш характерним під тим оглядом було віче-нарада в Луцьку, скликана противниками бльоку 26. І. 1928 р. На тім вічу були присутні, промовляли і проводили нарадами стовпи „безпартійного національного списку“ пп. Підгірський, Власовський, Петриківський і Боднарук. Треба було бути на тім вічу, щоби побачити, яку відправу дістали там панове „безпартійні націоналісти“. Ідея виставлення окремого від ч. 18. українського списку була на тім вічу-нараді цілковито похована. Можна рішуче твердити, що пп. Підгірський, Власовський і Ко з певністю заніхали би після того віча свою акцію, оскільки дійсно кермувалися настроями мас. Вони цього не зробили і це надає їх акції таємничий характер. А коли взяти на увагу неприродну спілку пп. Підгірського і Власовського з радикалами, то ця таємна акція стає вже цілковито темною, виходячи поза межі розуміння.

Наприкінці — ще одно спостереження: досі виборча акція йде мляво, але пора її оживити та звернути на неї особливу увагу, щоби оминути одного, найбільше шкідливого для всіх нас без ріжниці партій явища — байдужности народніх мас до виборів.

С. Хруцький.

Культурне визнання.

Поглиблення інтересу до України в Чехословаччині. — Дотеперішні досягнення й вигляди на будуче. — Робітники, обсерватори й неприхильники.

(Від власного кореспондента.)

Політично Україна свого часу була визнана Чехословаччиною, але від політичного до культурного визнання — шлях досить далекий. Політичне визнання — це справа формальна, питання сили. Культурне визнання — це свідоцтво товариської дозрілости й рівноправности. Політичне визнання ніяких обовязків не накладає: сьогодні визнав, а завтра забув. Визнання культурне від примх фортуни не залежить: кого раз визнано, той назавжди лишається добрим товаришем.

Культурні зносини між українцями та чехами були перед революцією занадто поверховні, щоби можна було серіозно говорити про культурне визнання України з боку Чехословаччини. Пересічний чех не знав про українську культуру майже нічого, одиниці знали поверховно ймення Шевченка, Франка, Коцюбинського, Кобилянської, Грушевського. Коли українська еміграція більшою масою осіла на території Чехословаччини, то їй дано було змогу жити й культурно працювати не з огляду на бажання чехів зберегти українські культурні цінности від загину, а з цілком ...их міркувань. Культурне визнання мусіло тойно прийти. І воно помалу приходить.

Культурне визнання виявляється головним чином у тім, що даний національний чи державний субєкт починає самотужки, з власного почину й власними силами цікавитись культурною продукцією відповідного обєкту. До війни з чеського боку цікавився українською культурною продукцією один тільки „Slovansky Prehled“ Адольфа Черного. Але це був лише виїмок. Широкий загал не клав ніякої ваги на пізнання України як культурного чинника. І в такім стані справа залишалася до останніх років.

Приблизно від трьох років ситуація значно змінилася. Відновлення Slov. Prehled-у по десятилітній перерві повело за собою й відновлення українського відділу в цім місячнику. Відділ провадиться не дуже світло й далеко не повно, але він що-місяця появляється й це не лишається без належного впливу.

Правдивою епохою в цій справі було заведення постійного українського відділу в деннику „Prager Presse“, що видається при найближчій участи міністерства закордонних справ переважно для заграниці. Зпочатку українські замітки друковано під загальною рубрикою „Russland“, що м. і. викликало справедливі нарікання з боку „Діла“. Але згодом українську рубрику усамостійнено й від того часу — стисло: від кінця 1924 року — ні одна подія українського культурного життя, будь вона памітна, чи дрібна, не лишається поза обрієм читачів „Pr. Presse“. По приблизному обрахунку газета за цей час надрукувала не менш як 5000 рядків українського культурного матеріялу.

Поруч із цими двома органами, що стежать за українським культурним життям регулярно й систематично, появляється український матеріял, переважно культурний, у щоденниках „Narodni Osvobozeni“ (орган лівого крила легіонерів) і „Pravo Lidu“ (орган чехословацьких соціялдемократів напрямку Соукупа), у тижневику „Pritomnost“ (орган стоїть близько до през. Масарика). Новий орган п. н. Slavische Schulblätter, що почав виходити у Празі в минулім році, приніс у перших двох числах статті про нове українське письменство. Науковий часопис „Slavia“ приносить спорадичні статті з поля українознавства; відняні йому робитиме конкуренцію Ceski Casopis Historycky“, який у минулім році приніс перший огляд української історичної літератури, а далі приноситиме їх у кожній книжці.

Ця досить-таки рухлива праця в напрямі ознайомлення чехословацького суспільства з українським культурним життям не лишається без добрих наслідків. До тутешніх редакцій надходять раз-у-раз запитання в справі тих чи інших українських книжок, що про них були вміщені рецензії чи згадки, часом заходять читачі й особисто, щоби запізнатися з відповідними референтами. Найпоказнішим наслідком можна вважати той факт, що цими днями впала нарешті й найсильніша фортеця, що досі стояла на відомій засаді: „ніякої України не було, нема й не буде“. Маю на увазі „Narodni Listy“, орган К. Крамаржа, який 20. п. м. приніс першу замітку про український науковий рух, і то в цілком коректних і навіть похвальних виразах. „Такого ще не бувало!“ кажуть чехи й розводять раменами. Але це мусіло прийти, й коли добрий старушок не схоче остаточно опинитись у хвості життя, то його орган мусітиме приносити таких заміток більше.

Стільки про досягнення, а тепер про деякі вигляди. У Празі тепер організується німецький популярний місячник славянознавства п. н. „Slavische Rundschau“, до якого близько стоятиме німецький міністр у чехословацькім кабінеті, проф. Спіна, з фаху славіст. Українська культура буде в цім органі заступлена нарівні з культурою інших славянських народів — це вже запевнено. Далі розпочинає проф. Маріян Шийковскі, доктор польської мови й літератури при Карловім Університеті у Празі, серію книг про літературу славянських народів. Першим числом цеї серії має вийти історія російської літератури проф. Ляцкого, другим — історія української літератури проф. Богдана Лепкого. А з огляду на те, що проф. Ляцкий зі своєю працею спізнився, книга Б. Лепкого вийде фактично першою, хоч і під числом 2.

Хто провадить цілу цю роботу? Nomina sunt odiosa, тому імен і не називатиму. Скажу лише, що цих робітників можна перелічити на пальцях одної руки й що „стопроцентових“ чистокровних українців серед них майже немає. У найкращім випадку „стопроцентові“ зажуються на який-небудь гостинний виступ, але буденну, мозольну й не дуже світлу ...ношену роботу вони полишають ... „малопроцентовим“ українцям, або чехам і німцям, задовольняючись скромною роллю обсерваторів.

Щож, так воно певно й має бути. ... певно це навіть краще, що самі чехи ... ... шукають дороги до українсько...

культури. Це якраз і є одною з передумов культурного визнання України, щоби не воно зі своїм добром набивалась, а щоби до неї по її добро йшли. Тому й обсерватори не так вже але й роблять, що сидять тихо й не рипаються. Але є й неприхильники, й на них хотілось би пожалуватись суспільству. Це ті, що друкують книжки й часописи, а не хотять, щоби чужий світ про них знав. І той час, як книжок і часописів польських, російських, сербських, болгарських і ріжних інших у празьких редакціях повно, що аж полиці гнуться, за українською книжкою доводиться шукати й писати, знов шукати й писати — й кінець-кінцем із того нічого не виходить. Цих видавців і редакторів я називаю неприхильниками культурного визнання України.

М. Г.

Перед виборами.

Як комуністичний Мориц уявляє собі відносини й виборчу ситуацію на українських землях під Польщею.

В харківських „Вістях" (з 26. січня) появилася предовга кореспонденція, підписана якимсь Степаном Захарчуком, під написом: „Польща Західна Україна, вибори до сойму", в якій комуністичний Мориц змальовує відносини й виборчу ситуацію на українських землях під Польщею так, як йому треба. А уявляє він собі ті відносини дуже оригінально, хоч і просто. Зміст кореспонденції є такий, що „українська буржуазія та заможні верстви дрібної буржуазії" (так таки написано!) всею силою пари пре до угоди. Чому? Бо — на думку Морица — корінно змінився польський режім на українських землях під Польщею. Зрештою послухаймо славословій комуністичного Морица в честь Пілсудського:

„За ендецьких попередників Пілсудського угода не могла розквітнути таким букетом, бо по перше: їхня політика була політикою дикої польонізації, нищення всіх здобутків українського народу, а по друге: брак т. зв. стабілізації польського капіталізму притуплював угодові тенденції української буржуазії. Трохи інакше діє Пілсудський, силкуючись здобути, закріпити свого українського спільника ріжними поступками. Тому українські економічні й кооперативні установи, що є цілком у руках ундівців, дістають ріжні кредити та субсидії. Парцеляційна політика Пілсудського прирізує землі не тільки глитаєві, але й вабить такими прирізками й певну частину середняків. Банк у Луцьку, що на його чолі стоїть О. Ковалевський, одержав на „парцеляційні цілі" 2,5 міл. злотих завдатку, ундівське парцеляційне товариство „Земля" у Львові мало дістати біля 300 тис. злотих, одержав теж значну суму хлібоїдський банк „Народній кредит" і т. д. В шкільній ділянці намічається також низка поступок. Частково припинено утраквізацію українських шкіл, ведуться балачки про перенесення з Чехо-Словаччини на Волинь С. Г. Академії, порушується питання про український університет і т. д.".

Кращого гимну в честь уряду Пілсудського не міг би виспівати ні один направяч, ні один хлібоїд. Не знаємо, скільки дістав від Пілсудського на „парцеляційні цілі" банк Ковалевського чи хлібоїдський. Може Мориц про те краще знає. Але стверджуємо, що „Земля" нічого не одержала та що уряд Пілсудського не веде ніякої парцеляційної політики, зберігаючи велику земельну власність, отже ані не „прирізує" нічого „глитаєві", ані не „вабить прирізками" середняка. Так само „поступки" в шкільній ділянці виявляються хіба тим, що в останньому році зутраквізовано, себ-то спольщено дальших 200 українських шкіл із загального числа 900, що остали після операції Грабського. Про ніякі балачки на тему перенесення С. Г. Академії, а тим менше на тему українського університету ніхто не чував. Є це звичайні вигадки комуністичного Морица, щоби уоснувати свою тезу про „угодовість української буржуазії".

А тепер, як та „угодовість" виглядає на виборчому фронті?

„Щоб успішно ловити селянські голоси, УНДО при соймових виборах до фашистського бльоку відкрито не приступило. Справа в тім, що за минулих комунальних виборів УНДО, йдучи в відкритому бльоці (?!) з польськими фашистами та єврейською буржуазією, настільки цим союзом підірвало свої впливи серед селянських мас, що за теперішніх виборів, не вважаючи на все своє бажання, не зважується повторити цієї комбінації. Цього разу УНДО створило бльок національних меншостей спільно з єврейською, німецькою й литовською буржуазією (можете уявити собі „литовську буржуазію"! — Ред.) та білоруською групою Єремича. Назверх УНДО уйде на польський виборчий бльок, але немає сумніву, що УНДО є в порозумінні з фашистами і його союзниками відносно розділу мандатів, — в дійсності в такому самому порозумінні, хоч у дещо зміненому виді, як при останніх комунальних виборах. Не зважаючи на всі заходи УНДО не зуміло створити єдиного українського національного фронту при теперішніх виборах. Цього разу підвели ундівців радикали, відмовившись вступити до непольського бльоку, не зважаючи на те, що при комунальних виборах ішли разом із фашистами та ундівцями... Крім згаданих партій на виборчу арену виступають і не справжні фашистські прихвостні, в роді УНДО, радикалів та хлібоїдів, що проте обєктивно сприяють ростові фашизму через розбивання селянсько-робітничої єдности. Маємо на увазі Українську Партію Праці й лівицю радикалів під проводом Трильовського. Через те, що ці групи не стоять на виразному клясовому становищі, вони вносять замішання серед українських трудящих мас, ослаблюють їхню силу, отже тим самим зміцнюють табор, ворожий робітництву й селянству".

Хіба досить цих мудрощів комуністичного Морица. Досить того, що УНДО є в тихому порозумінні з польським фашизмом. І тому вся лють того фашизму звертається не проти інтернаціоналістів, не проти Сель-Роба, не проти „несправжніх фашистських прихвостнів" в роді УПП або „радикальної лівиці" Трильовського, тільки якраз проти УНДО-ня. Та шкода тратити слів на полеміку з Морицами, які користуючись пресовим монополем в УСРР, стараються перед великоукраїнським громадянством зогидити єдину послідовну українську національну партію.

Скеля серед бовванів.

Саме тоді, як комуністичний Мориц на всякі лади обезцінює Українське Нац.-Демократичне Обєднання, його слідами йде славна УПП, розширюючи базу того обезцінювання в напрямі непристойної, просто штубацької автореклями. Перед виборами упепівські годованці навіть носа не показували поза львівські рогачки. А тепер „лявіною" покотилися по краю. Щож, для них вибори — цеж бізнес. Перший раз зустрівшися з масами, вони захлистуються з радости, бо — мовляв — УПП „має в своїй організаційно-політичній роботі великі успіхи. На всякий випадок більші, як кожна інша партія. Народ горнеться одушевлено до цієї партії, а в програмовій вічевій боротьбі вона стоїть, як скеля посеред морських бовванів".

Віримо, що лише серед бовванів упепівські годованці можуть мати успіхи. А якаж то „програмова боротьба" цих „ідеалістів"?

„Судьба вложила якраз на Українську Партію Праці найбільшу задачу розкрити народові очі на фальш ундівської партії, а зокрема її проводу і у виконуванню цієї задачі має УПП величезні осяги".

Таку саму „найбільшу задачу" вложила „судьба" і на хлібоїдів, і на бряйівців, і на направяків, і на вшехполяків, і на комуністичних Мориців і на іншу перекупну гвардію. Але чи це імператив „судьби", чи це фаталізм? Ні, це бізнес, це нікчемна служба в користь ворогів українського народу для власної вигоди, це професія, а не фаталізм.

Справа переселення на Україні.

Народній Комісаріят Земельних Справ УСРР розглядав справу переселення на т. зв. вільні землі кольонізаційного фонду на півдні України. Підсумки відповідного засідання колегії Наркомзему стрічаємо в радянській пресі (гл. „Вісти" з 20. січня ц. р.). З них бачимо, що спочатку, тоб-то в 1924 р., коли починалося переселювання, намічено було переселити на південь 11 тисяч дворів, по нашому господарств. Досі переселено їх уже 12 тисяч, тобто на цілу тисячку більше. Всього від 1924 р. по нинішній день переселилося туди 250 тисяч душ. З переселенців зорганізовано 1220 нових поселень (сіл). З опублікованих даних не довідуємося на жаль скільки між переселеними виносить відсоток жидів. За те два дні пізніше появилася в тійже газеті інформаційна раттейка про те, які жидівські родини можуть переселюватися на південь України. Отже можуть це робити тільки родини, що мають найменше 5 душ, що не мають у теперішньому місці побуту ніякого зарібку, не є ремісниками ні кустарями ні урядниками ні кваліфікованими робітниками. Словом на землю може переселюватися всяка жидівська дрянь, що не здатна найти собі

М. ВОЗНЯК.

8)

Іван Белей в зносинах із Олександром Кониським.

Та листування між Белеєм і Кониським іще не перервалося. Ще заки одержали керманичі „Діла" просьбу рішуче не висилати часопису Кониському, дав Белей йому оцю відповідь у справі задуманої статті про колонізаційну політику кн. Бісмарка в Познанщині:

У Львові 11. л. 8. 1886.

Високо Поважаний Добродію!

За статтю о колонізаційній політиці кн. Бісмарка в Познаньщині — будемо Вам дуже вдячні, і користаючи з Вашої охоти, заявленої нам, просимо писати як найскорше.

Сподіваємось, що стаття буде оперта на певних датах, взятих із жерел достовірних. В Ваших российських журналах все то трактуеся далеко поважнійше, як у нас в польских. В загалі, сказати, нам би з відтам побирати науку.

Вже з півтора року, як я за всякими клопотами не писав до Вас, тож мило міні при сім случаю поздоровити Вас як найсердечнійше з цілою Вашою достойною Родиною. Остаю з поважанем

Ів. Белей.

Знову-ж із кінця 1886 р. походить такий лист Белея до Кониського:

Високо Поважаний Добродію!

Як мабуть уже буде Вам відомо, „Діло" від нового 1887 року має виходити в значно збільшенім обемі без підвисшення ціни предплатної. Єсть се один крок наперед до видаваня „Діла" що-дня — за рік, два. Збільшили ми обем „Діла" для того, щоби показати ворогам нашим, що ми не упадаємо, а противно, ростемо в гору, — а по друге, щоби і поправити зміст часописи.

Сподіваюся, що і Вас, Добродію, ся вість утішить, хотяй, на великий жаль, „Діло" до Вас не доходить — наклепали вороги „Діла" перед Вашим правительством, будь-то оно вороже Россії і т. п., — наклепами як найнесправедливійше, чисту неправду. Ми против Россії ніколи ворожо не виступали і тепер не виступаємо, а воювали і воюємо тілько против тих наших ренегатів, котрим нічо не є святим, котрі нині будьто за Россією розпинаються, а завтра так само будуть розпинатись за Поляком, Мадяром, Турком, — хто дасть більше. Жаль, що у Вас не пізнаються уже раз на тих наших галицьких фарбованих лисах. Але я маю надію, що прийде та пора...

Побільшивши формат „Діла", ми зможемо більше містити вістей з краю і загранииці, — длятого-ж удаюся до Вас, Добродію, с просьбою, щоб Ви зволили в 1887 році запомагати нашу часопись своїми многоцінними працями словесними: фейлетонами, дописями, звістками з літератури, житя суспільного і в загалі всім, що будете уважати цікавим для Галичан. Рівно-ж прошу Вас таку саму мою просьбу передати п. Нечуеви, а може і ще кому, хто був-би ласкав піднятися того труду.

Побільшивши формат „Діла", ми заводимо від нового року постійний фейлетон, і то подвійний, науковий і белетристичний: в кожнім н-рі буде повістка, новелька чи оповідане (може тягнутись і через кілька чисел) і стаття наукова (з історії, з наук природи, винаходів, етнографічна, подорожи, з історії літератури, житеписи і т. п.). Все то буде або оригінальне або в переводі з чужих літератур. Отож особливо до фейлетона запрошуемо щиро Вас, Добродію, і п. Нечуя. Особливо Ви, Добродію, знаете вимоги нашої галицької публики, — тож і кождим разом зміркуете самі і обясните другим охочим писати для „Діла", — що і як писати.

При нагоді прошу Вас ще о одну ласку. Не знаю, чи Вам будуть відомі тії панове, що пишуть в „Зорі" — Уманець і Вас. Лиманський. Коли-б Ви їх знали, то зробіть ласку, напишіть до них в моїм імени і просіть їх, щоб від часу до часу де-що нам написали (що-до Уманця, то требаб его поінформувати, що нам не йде о обширні специяльні критики книжок, (на те є „Зоря"), але о якісь загальнійші розвідки з літератури і історії еї розвою).

Не знаю, чи лучиться Вам коли побачити наше „Діло" в збільшенім обемі? Предплатила его редакція „Кіевлянина", отже там зможете побачити. Цікаво-би було для нас знати, що о Галичині і Галичанах пишуть „Кіевлянинъ" та „Кіевское Слово" А. Антоновича. Як би що коли там про нас було, прошу висилати нам дотичні ни-ри, а ми кошти Вам звернемо. Коли-ж би були які лише коротенькі цікаві замітки, то можна-би прислати нам переписані в листі. Так отже ще раз прошу Вас, Добродію, запомагати нас в р. 1887 — і остаю щиро-прихильним Вам до смерти

Ів. Белеа.

Кониський утішився листом Белея, як писав 14. (2.) січня 1887 р. і пересилав йому своє оповідання „Казенний Млин", ось що пишучи про нього: „Се оповідане (після його ще буде трое таких) записане майже слово в слово з уст народу, через що — як „етнографичний матеріял" — у ньому не можна нічого викидати і переробляти". Чотири дні пізніше написав Кониський новий лист до Белея, повідомляючи його, що у нього зібралось би вісім таких і подібних новел, як „Казенний Млин". Прохав надрукувати в фейлетонах „Діла" й відбиткою на 7—8 аркушів, але так, щоб усе було готове на червень, коли він приїде до Львова. І дійсно в фейлетонах „Діла" з 1887 р. появилися три оповідання Кониського, а саме: Конокрад Іван Дранка, Казенний Млин і Не люби двох. Щойно в 1889 р. надруковано в фейлетоні ще два оповідання Кониського, а саме: За кригою і Півень — і тоді-ж вийшли всі пять відбиткою п. н.: Оповѣданя О. Я. Кониського. Передрукъ зъ „Дѣла".

З приводу одного з тих оповідань, Казенного Млина, й написаний оцей лист Белея:

У Львові 20. н. ст. лютого 1887.

Високо Поважаний Добродію!

Доси дістав я від Вас всего один ескіз „Казенний Млин" (з народних уст). А не відписував я Вам, бо був дуже хорий, лежав я три неділі на тіфоідальну горячку і ще досі лікар не казав мені нікуди з хати не виходити і нічо не робити.

Ескіз Ваш мені дуже сподобався, — тілько богато в нему слів буде для Галичан незрозумілих, а Ви ескраз ставите умову, щоб Вам ніже слова не змінити. „Діло" читають не самі Русини — народовці (як н. пр. „Зорю"), тож богато незрозумілих слів — вода на їх млин: они зараз горлають: „Де се один і той сам язик український а галицький! То зовсім що інчого!" І почнуть вибирати слова і тим агітувати. Оно, очевидно, нема собі з того що богато робити, а все таки не доводити до крайности, річ практичнійша. Коли що можна сказати такими словами, які есть і у нас в Галичині — то длячого не сказати? Я й сам богато слів не розумію: н. пр. „чиховаий набрався"; „на шість волових гринджолів під рубель не вбгавби"; „хотін принеполив"; „і товкач і ковганка"; „мерудно" „дій его чити"; „сутанів"; „шарують" — чи не „шурують"? — „молодиця з першима пирогами"?? — „я й поготів не тямлю"; „писарь ирає"; „як почне тарзати — гнати"; „плиг!" чи не московське „прыгать" (скакати)? — „не до шмыги"; „щось воно наче рантъ вилазить?" — „посусілька"; мне свої хваньки, наче сучка в човні; „забейкагрійка"; „як би его в халяви не набрати (?) і не забейтись"; „оце до гапликів"! — „мірошник половьяный", на мій копил — чи не ліпше: не на мое копито чоботи?! — „розсупонить язик"; „клінчить окружний та й клінчить (??) — „дощь тюжить"; до шенту = do sz zentu (colonism), і дещо друге.

Деякі з тих слів, очевидно, не прийшлиб-б я оповідане, як-би то не з народних уст, не етнографічний, як кажете, матеріял. Не гнівайтесь, Добродію, що я по щирости Вам отсе повиписував. Ви можете так само по щирости вказати все нам Галичанам, чого Ви собі у нас не вподобуєте, або чого не розумієте. Бо й длячого-ж за-для форми, має сама річ терпіти? Ви на наше краєве, а ми на дещо Ваше. — треба-б якось погодитись.

(Докінчення буде.)

*) В 19. ч. „Діла" з 27. січня ц. р. закралася помилка у другій шпальтці фейлетону 16-та стрічка з долу — має бути: „Сьогодня пише до мене В. Лукич, щоб прислати йому до календаря „Просьвіти" якісь Ваші манускрипти" Ред.

ніяких засобів життя на місці. Що вона вічне на ріллі? Правда, є там ще вимога, що родина, яка переселюється, мусить на 5 душ мати троє працездатних, а крім того відповідну суму на кошти переїзду та на необхідний рільничий інвентар. Та цим жиди не дуже турбуються, бо на це дістають гроші від американського Джойнту в також субсидії від держави.

Та вернімо до попереднього, тобто до ділового засідання в Наркомземі. Отже на основі обслідування ново заселених районів виявилося, що всі землі кольонізаційного фонду сильно відчувають недостачу води, дарма, що будували там з великим накладом праці і гроша криниці. Недостача обводнення, за малі кредити для поселенців та важкі умовини господарювання спричинили те, що численні переселенці відреклися всього та вернули до давніх місць побуту на нову біду та нужду. Виявилося в часі обслідування також і те, що новопоселенці під культурним і соціяльним оглядом теж упосліджені. Нема шкіл, нема медичної обслуги.

Цього року мають переселити на південь України 6 тисяч дворів (скільки в тому жидівських родин невідомо, хоч з інших джерел відомо, що на зїзді Озету в Москві, нарікали жиди на те, що харківський уряд не хоче далі поселювати жидів на півдні України), якато кількість має вже цілковито вичерпати всі вільні землі України. Минулого і цього року переселюють на південь виключно з найбільше перелюднених прикордонних (від Польщі) смуг України.

На так звані союзні кольонізаційні фонди, отже поза межі України мають у цьому році переселити 88 тисяч душ. Переселюють українських селян переважно на Далекий Схід, Сибір та Надволжа. Досі поселилося там 106 тисяч душ українських селян. Жиди там поселюватися не хочуть. На всю переселенську акцію асиґнував харківський уряд на цей рік 3 міл. карбованців, з чого 753 тис. карб. призначено на обводнення, а решту дістануть переселенці в формі кредиту. Ось так представляється на Україні справа переселення в цьому 1928 році.

На виборчому фронті.

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ПІДГОТОВЧИЙ РУХ У КРАЮ.

ВИБОРЧИЙ ОКРУГ 51. (ЛЬВІВ).

Жовківщина.

Політичне гайворонння в повіті.

Жовківський повіт від якогось часу став під знаком виборів. Різні люди і різні партії хочуть в нім спечи свою печеню. По селах Жовківщини від довшого вже часу товчуться як Марко по пеклі сельробівці. А двох їхніх ватажків д-р Тисонжало і Хам замешкали в Жовкві, та звідси відбувають свої випади на села та „розпинаючися" за українського селянина і робітника баламутять народ та накликують до єдности всіх націй. Треба сказати, що Жовківщина колись у великій части москвофільська стала тепер у великій частині податною для сельробівців і вони зробили собі її базою своїх операцій. Вони то накликують українського селянина, щоби єднався з польським та жидівським робітником.

Хлібоїдам не вдалося впровадити в 1922 р. до польського сойму колишнього українця, а опісля відступника від української справи, унсівця Стеґнія з Мацошина — то хоче цього попробувати і тепер ввійти в посли п. Душеньчук, директор Народнього Дому і директор Повітового Союза Кооператив у Жовкві, як кандидат лісти УНС-а. Підступом єднає собі виборців та відтягає від українського національного фронту.

Іншим знова панам захотілося мати свого „круля" — тай єднають людей до „всестанової монархістичної" партії. „Віцепрезес" цеї партії п. Вишнівський ще з кількома людьми крутиться по селах і відбуває нібн віча — а на ділі баламутить людям голови, обіцяючи грушки на вербі. Таке то віче захотіли вони улаштувати в Жовкві 18-го грудня 1927 р. Та й Господь не був їм ласкавий, бо посипалась така сніговиця, що перешкодила цікавим приїхати до Жовкви й лише при участи 15-ти людей, вчисляючи до того вже й президію і поліцію, взяло в нім участь. Попробували знова щастя користаючи з річного ярмарку в дни 7-го січня і урядили віче під голим небом в ринку під „Собєским" — та хто з людей послухав теревень п. Вишнівського, махнув батогом і пішов по своїм ділам.

Не треба би вже хіба й згадувати про Бриля, якби і він не находив собі немало поплечників в Жовківщині. Він говорить до людей звичайно так: „люди, вибийте собі це з голови, щоби тут колись була Україна", а наші колись патріоти — не вагаються бути на його вічу секретарами — як це було з п. Душеньчуком в дні 14. листопада і він не мав відваги дати якоїсь відправи Брилеви. Держався він мабуть засади, що краще бути при власті у „власть імущих". І інші польські партії тай партії „мойжешового визнання" теж йдуть тепер між наших людей і кожний з них стає їх „приятелем" та „братом" і „спасителем". От у такій то виборчій суматосі хочуть вони знайти для себе наживу.

Але є і відрадні хвилі в життю нашого повіту. До таких то належить і день 7-го січня. Того дня відбувся у Жовкві Повітовий Народній Зїзд. На Зїзд прибули делегати з 86 громад Жовківщини, Мостищини і Куликівщини в числі 170 представників. Зїзд скликав дотеперішний голова Повіт. Нар. Комітету д-р Михайлівський, а отвираючи його — до президії запропонував о. сов. Юліяна Гумецького з Любелі, п. Якова Матвієва з Хитрійок і п. Андрея Рудника з Липини, секретарював п. Володимир Гроник з Крехова. Реферат про сучасне політичне положення нашого народу говорив п. Ліщинський Іван зі Львова, а про Українське Національно-Демократичне Обєднання, вагу виборів і виборчу ординацію студ. Корчинський Іван. До однопільного національного фронту в часі виборів під стягом УНДО закликав всіх селян селянин з Рісни Руської пов. львівського п. Михайло Карпинець. На Зїзді вибрано Пов. Нар. Комітет на чолі з п. д-ром Теодором Михайлівським. До Комітету увійшло 6 представників Жовківщини, а саме: о. Бзнах Теодор з Глинська, д-р Романків Іван з Жовкви, п. Рудник Андрій з Липини, п. Колодій Іван з Волі Висоцької, п. Гривик Володимир з Крехова і п. Мурмило Володимир з Купина, — з представників Мостищини о. Баранський Омелян з Боничі, п. Алиськевич Григорій з Мостів Великих і п. Гриба Михайло з Реклинця та з представників Куликівщини п. Телюхів Іван, Гриник Василь з Кошелева і о. Бирка Іван з Желуця.

Видно було, що велика часть учасників виходила з підбадьореним настроєм, з тою сильною волею і постановою йти в свої села і працювати для спільного національного фронту. — На салі зауважено, що вмішалися були між присутніх і такі, що йдуть на розбиття національного фронту та організують і підтримують фронт УНС-а, як п. Душеньчук. Вправді д-р Михайлівський випросив зі салі п. Душеньчука, однак він опісля мимо того увійшов повновно на салю, чим дав повний доказ, що народня приповідка про слину і дощ має до него приноровлення. Та жовківське громадянство пізналось вже на цьому панкові і виключило його так з управи Народнього Дому, як і Повітового Союза Кооператив, чим дало доказ, що у нас для національного шкідника місця немає!

Може ця нарада дійсно буде зворотом Жовківщини до кращої і енерґічнішої праці для національної ідеї. На жаль, є деякі, від яких народ домагався, щоби були йому ясною зорею та національними провідниками, а вони під плащиком безпартійности, або інших викрутів потихо поза плечі підтримують чи то сельроба, чи Партію Праці, чи то комуну. Варто, щоби вже й вони пустили фарбу.

Передвиборче віче в Сокалі.

(Як пани з УПП пошилися в дурні.)

Панам з УПП уроїлося, що вони творять таки дійсно партію. Отже на день 23-го січня ц. р. скликали УПП і УСРП віче в Сокалі. Як висланники з УПП зі Львова явилися в Сокалі пп. Сенюта та Шкрумеляк. На віче прибуло дуже богато селян з повіту. Всі йшли, щоби довідатися дечого нового. Та завелися. В год. 12-ій почалося це віче. До президії ввійшли прихильники УПП. Говорив п. Сенюта. Вся бесіда п. Сенюти зводилася до того, що слушно назвав „Вик" — „З порожнього не наллєш". Другий делегат п. Шкрумеляк дав присутнім лекцію із всесвітньої історії. Слухачі мало не занудилися, аж сказали, що їм вже забогато цього доброго. Говорив також як „безпартійний" п. Осип Демчук з Сокаля. Цей пан, що був в дійсности ініціятором отцього нещасного для УПП віча, тандитними самохвальбами хотів себе розреклямувати на кандидата на посла, „делікатно" обливав помиями і УНДО і бльок національних меншин і всіх кандидатів. Не обійшлося на салі без так зв. опозиції, що начислювала аж 18 людей, та яку утворено умисно панами з УПП, щоби тимось похвалитися. Зазначити належить, що з опозиції найшлися люди, яких повіт не знає, ані з освітньої, ані з політичної праці в повіті. — В год. 1-ій прибуває на віче делеґат Центрального Комітету УНДО зі Львова Корчинський Іван та зголошується до голосу. Лише під напором салі делеґат дістає голос. Рясними оплесками витають зібрані промову делеґата. Делеґат передає привіт від Центрального Комітету УНДО, збиває незатні закиди панів з УПП, вияснює програму партії, справу бльоку національних меншин та взиває всіх до національного фронту в єдиній народній партії УНДО. По промові знову рясні оплески. В обороні УНДО говорили найкращі одиниці повіту, знані робітники на освіт.-культ. екон. полі як: кандидат на посла сел. Кохан, Володимир Матвіяс, Рак з Тартакова, Мельник Марко і богато ін. Яркими красками змальовували вони (головно Кохан і Матвіяс) важке положення українського села та взивали Сокальщину до національного фронту в рядах УНДО-ия.

На внесення Володимира Матвіяса ухвалено такі резолюції через акламацію: Громадяне Сокальщини, зібрані на вічу в Сокалі дня 23-го січня ц. р. одноголосно висловлюють повне довіря Проводові УНДО, заявляються за Українським Нац.-Дем. Обєднанням, взивають всіх щирих та здорово думаючих українців до обєднання в рядах УНДО та заявляються за кандидатом УНДО селянином Коханом Володимиром.

Панки з УПП старалися ще гнути теревені та громадяни з національним гимном і „Не пора" на устах опустили салю. Зараз таки відбулася довірочна нарада голов гром. Комітетів УНДО Сокальщини. — Віче УПП в Сокалі дає лишній раз наглядний доказ, що УПП не має що шукати щастя між свідомим українським громадянством в краю, як і в Сокальщині. Панки з УПП, діставши добре по носі в Сокалі, може вкінці присядуть.

Дня 15-го січня ц. р. о год. 2-ій попол. відбулося в **Журавцях** велике передвиборче віче Українського Нац.-Дем. Обєднання. Салю Народнього Дому виповнили битком селяни. Як делеґати приїхали з Центрального Комітету зі Львова Корчинський Іван і від Пов. Комітету в Угнові інж. Целевич Корнило. До президії вибрано: о. Лопатюка, Никифора Назаровця і Дмитра Тимо. Інж. Целевич говорив про вагу виборів до сойму та про виборчу ординацію. Делеґат Корчинський Іван говорив на політичні та організаційні теми. Звернув також увагу на руїнників з партії УНС-а, Сельробу, УПП, що увихаються по селах. Присутні заявилися за однопільним національним фронтом під стягом Національного Обєднання. Вибрано також гром. Комітет УНДО. Відспіванням гимну покінчено віче в год. 6-ій вечером.

Дня 15-го січня ц. р. в год. 9-ій вечером відбулося передвиборче віче Українського Нац.-Дем. Обєднання в **Новосілках Передніх.** Віче отворив Бас Василь. До президії обрано Юрка Копупера і Нагірного Дмитра. Інж. Целевич, як кандидат на посла вияснив присутнім вагу виборів до сойму та взивав всіх до одного національного фронту під проводом УНДО. Політичний і організаційний реферат виголосив делеґат Центрального Комітету зі Львова Корчинський Іван. В дискусії забирало слово богато селян між ін. сел. Копупер взивав всіх до організації та до самооборони під проводом УНДО. Віче закінчено точно в год. 12-ій вночі. Слід признати, що заінтересування до УНДО і довіря до нього дуже велике, коли місцеві селяни чекали терпеливо у битком наповненій салі до год. 9-ої вечером доки з сусіднього села не приїхали делеґати. Це дає запоруку, що всякі прихвостні УНС-а, УПП і Сельробу не мають тут чого шукати. Вибрано також сільський Комітет УНДО-ия на чолі з Семеном Гуневичем.

Віче в Любачеві.

Дня 16. січня ц. р. відбулося велике передвиборче віче УНДО в Любачеві. Саля Нар. Дому виповнена по береги селянами. В год. 2-ій почав віче голова Пов. Нар. Ком. д-р Ардан. До президії ввійшли: Мик. Удич, о. Трипилевський і Олександер Свистович. Довгий двогодинний реферат виголосив делеґат Ц. К. УНДО-ия зі Львова Корчинський Іван. В рефераті представив також політичне положення українських селянських мас. Представив вагу народньої політичної організації та напятнував дике жирування панців під стягу УНС-а, Сельроба, Бриля і Вітоса, що шляються по Любачівщині. В часі дискусії забрав голос представник Сельробу п. Мудрецький, що старався ввести замішання та обкидував болотом всіх і вся. Делеґат дав йому належну відправу. Треба знати, що він по українськи як слід і говорити не вміє а дім провадить по польськи. Забирав голос ще й другий дуже молоденький панич в краватці, в лякерах і кальошах, що боронив „робітництва", але присутні селяни висміяли його та відібрали йому голос. Віче одноголосно ухвалило резолюції, в яких взиває всіх до організації під стягом УНДО, та до віддання голосів на лісту УНДО. Робітник Вахнянин Іван, що прийшов на віче просто з варстату, в імені здорово думаючих робітників Любачівщини, заявився в своїй промові за однопілим виборчим фронтом в рядах УНДО. Пан Микола Удич короткими гарними словами замкнув віче. Відспіванням національного гимну покінчено нараду.

Журавенщина.

Передвиборча акція в журавенськім судовім окрузі поступає вперед. Досі відбулися довірочні наради в пятьох селах і всюди селяни заявляються за лістою кандидатів Українського Нац. Обєднання. В деяких селах аґітатори брилівців роблять спроби перетягнути селян на свій бік. Розуміється селяни дають їм належну відправу, так само як і аґітаторові сель-роба Салданові з Лівчиць, який недавно пробував щастя в селі Сулятичах. На найблизші дні заміchено в Журавенщині ряд віч, яких речинець оголошуємо в часописах.

Свята О. Кобилянської

КАЛУШ

Дня 11. грудня 1927 р. відсвяткували з ініціятиви „Союзу Українок" усі калуські культурно-освітні товариства ювилей Ольги Кобилянської. На свято склався величавий концерт, в якому взяли участь щонайкращі артистичні сили Калуша та як проповідь, гість зі Стрия, п. Іван Крушельницький, що започаткував свято. Контральтове сольо п. І. Решетиловичевої, що впроваджувало добірних слухачів у мистецьку частину концерту, випало надсподівано гарно. Лисенковим „І багата я" очарувала вона слухачів, ще краще-ж відспівала Степенкове „Нащо, нащо тобі питати", та найбільший успіх осягнула наддатком „У мене був коханий рідний край" Д. Січинського. Скрипкове сольо д-ра Доморського (Чайковського: Serenade melancholique, Rameau: Гавотта та Dalkin'а Serenade виказало велике уміння скрипаля, тонке чуття та естетичний смак. Деклямація п. М. Кочанівної („Сліпець" О. Кобилянської) творила із скрипковим сольом під оглядом зрозуміння твору та його репродукції одну гармонійну цілість, що також осягнув д-р М. Воробець у своїм барітоновім соло (Лисенка „Безмежнеє поле" та Ярославенка „В годині розпачу"), зрівноважуючи свій виступ з іншими наддатком Гречанінова „Колодниця". Першу часть II. симфонії Бетовена на 4 руки відіграли п. Байлова і п. Решетиловичева дуже поправно, з новим зрозумінням і з перлистою технікою. Зокрема п. Байлова, що обняла фортепяновий супровід, вивязувалася із свойого завдання гарно і з грацією, посуненою аж до перфекції.

Тогож дня громадянство Калуша вислало до Ольги Кобилянської привітну телеграму такого змісту: „Українське громадянство міста Калуша і повіту святкує заходом філії „Союзу Українок" нині урочисто Ваш літературний ювилей і посилає щирий привіт і пожелання Вашому талантові і письменницькій діяльности". М. Т.

КРАКІВ

У неділю 20. XI. 1927 р. відбулася в Кракові заходом Секції Студенток „Української Студентської Громади" святочна академія в честь О. Кобилянської з приводу 40-ліття її літературної діяльности. Академія пройшла з успіхом і причинилася до популяризації [illegible] на чужині.

В безконечній черзі...

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС 17-ЬОХ.

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Заінтересування процесом сьогодні дещо менше, місця для публики не заповнені так щільно, як в попередніх днях. Жінок зовсім мало. З приводу іменин през. Мосціцького розправа зачалася дві години пізніше (11.20).

Перший зізнавав

Володимир Дзісь,

темний шатин у чорнім убранні, середнього росту. Зізнає тихо, тому мало його чути.

До У. В. О. не належав, шпіонажею не займався. Взагалі до вини не почувається. Опісля подає дати про себе, з яких виходить, що був якийсь час на В. Україні і мав звязки з чека. У війні 1918 р. не брав участи. До Української Армії вступив аж у Чехословаччині. Свої студії скінчив у Львові, де заробляв одночасно на хліб.

Предс.: Від коли знаєте Дзьобівну?

Обв.: Від 1924 р.

Предс.: Чи знаєте, що Ів. Вербицький їздив на ваш пашпорт до Лодзі?

Обв.: Я йому пашпорту не давав.

Предс.: А знали ви Вербицького?

Обв.: Ні.

Предс.: А чи при арештуванні викинули ви якийсь папір на землю?

Обв.: Абсолютно ні.

Предс.: Ваше твердження надто сміливе, бо цей папір піднято і в його маю тут. В ньому є подрібні інформації про летнище Янівське і т. д. (предс. відчитує зміст того паперу).

Предс.: Кого з обвинувачених знаєте?

Обв.: Нікого, крім Дьобівної.

Предс.: Поліційні ревеляції стверджують, що ви виходили на дворець з Вербицьким.

Обв.: Поліція помиляється. Це рішуче якась помилка.

Після того обв. на питання предс. каже, що 22. XII. 1926 виїхав був до Праги, звідки вернув 1. лютого 1927 до Львова.

Предс.: А пощо ви там їздили?

Обв.: Щоб обговорити справу кольпортажі „Нац. Думки".

Дозволена чи недозволена література?

Предс.: Звідки ви мали книжку „Szpiegowstwo wojskowe".

Обв.: Я собі її купив, бо мене цікавили здавна, головнож від 1924 р., коли тут відбувалися постійно процеси проти молодих українців за держ. зраду, на яких все говорилося про шпіонажу. Книжка була видана легально і я її собі легально купив.

Предс.: А звідки мали ви книжку п. з. „Війна будучности"?

Обв.: Таксамо собі її купив, бо тим цікавився.

Предс.: Який ваш псевдонім?

Обв.: Я не мав ніякого псевдоніму, але ще від дитинства називали мене „Коник", бо я все був живий і веселий.

Сцена з дозорцями.

Предс.: Чому ви ставили опір дозорцеві Андрейчукові?

Обв.: Він хотів раз витягнути мені брутально з кишені цілком невинний папір, а коли я не хотів того паперу дати, він став мені викручувати руку.

Предс.: Чи ви хотіли ликнути той папір?

Обв.: Так, хоч у нім абсолютно нічого не було.

Предс.: Чи ви копали?

Обв.: Ні, це було неможливе, бо на мій крик злетілося щось 6 дозорців, що мене тримали за руки і ноги. Вони всі були далеко сильніші від мене, а Андрейчук був на цілу голову вищий, тому булоб божевіллям з мого боку, якби я був з ними змагався. Може в суматосі копнув один дозорець другого, але я того не зробив.

Радн. Згуральський: Які ваші студії?

Обв.: Я скінчив тут 7 кл. гімн., а матуру здав у Нім. Яблінім в ЧСР.

„Нац. Думка" — на індексі.

Прок.: Коли ви побачили вперше журнал „Національна Думка"?

Обв.: В 1925 р.

Прок.: Чи ви кольпортували її?

Обв.: Так. Я сам написав до редакції, що буду кольпортером „Н. Д." і дістава[illegible] в скількости 80 примірників щомісяця.

На дальші питання прок. обв. заявляє, що мав бути головним кольпортером „Н. Д." на цілу Галичину. Писав до ред., що „Н. Д." за дорога (коштує 1 зол.), аби її можна було успішно поширювати. Ред. „Н. Д." Олесь Бабій забажав з ним познайомитися особисто, тимбільше, що накладом „Н. Д." мала вийти поема Бабія „Гуцульський курінь", яку він мав кольпортувати. Тому, що справа залежала від обопільного довіря, він на домагання редакції вибрався нелегально до Чехословаччини, аби там на місці те все обговорити. Один прим. „Гуцул. куріня" коштував 4 зол., обв. мав поширити найменше 1000 прим., тому сума, яку йому довіряло видавництво, була поважна. Все те, треба було вирішити на спільних переговорах.

Прок.: Чи живучи в Ч. С. Р. належали ви до У. В. О.?

Обв.: Ні.

Про старшинську організацію.

Прок.: Але у вас найдено спис старшин і підстаршин У. Г. А.?

Обв.: Спис був зладжений для введення в життя т-ва старшин і підстаршин з метою матеріяльної самодопомоги описання історії поодиноких відділів У. Г. А. і для оживлення товариського життя.

Прок.: Чи то Сайкевич, що був експонентом У. В. О. в Празі, дав вам книжки на теми військової розвідки?

Обв.: Ні, книжки (брошури) я дістав з ред. „Н. Д.".

Д-р Ганкевич: Чим ви можете доказати, що реляція поліції в 23. грудня 1926 неправдива? (Реляція подає, що обв. був того дня у Львові, а він був тоді вже у Празі).

Обв.: На це є залучені ріжні листи, на це є й свідки.

„Коник".

Д-р Ганк.: А чому вас називали „Коником" в гімназії і відколи?

Обв.: Ця назва прилипилася до мене ще з нижчої гімназії і так мене всі кликали тому, що я був веселої вдачі.

Д-р Ганк.: А чому ще в 8-ій клясі таксамо вас називали?

Обв.: Мовчить.

Д-р Ганк.: То я вас виручу, коли ви стидаєтеся. Бо ви занадто бігали за дівчатами, ви скакали за ними, як коник. (На салі сміх).

Д-р Ганк.: А хто такий Олесь Бабій?

Обв.: Це зовсім легальна людина, відомий поет, що кожного часу, думаю, без перепон може приїхати сюди. Він редагував „Н. Думку".

Погляди на політ. ситуацію.

Д-р Ганк.: А чому ви цікавилися спеціяльно військовою літературою?

Обв.: Бо на випадок війни, яка, як усі думають, неминуче мусить прийти, треба й нам українцям знати, що робити.

Предс.: Таж ви не генерал!

Д-р Ганк.: Чи ви робите ріжницю між шпіонажею і шпіонажею?

Обв.: Є розвідка для добра свого народу, є шпіонажа для інших держав — за гроші.

Д-р Ганк.: А чи ви прийнялиб на себе розвідку в користь свого народу?

Обв.: Ні, бо я почуваю в собі енергію до чогось сильнішого, активнішого.

Д-р Ганк.: А що ви знаєте про „вивяд" (шпіонську службу) в польській революційній літературі?

Обв. хоче оповідати і згадує про п-ю Пілсудську, але предс. перебиває і він мовкне...

Д-р Ганк.: Є там між паперами і поклик українських старшин. Що він пропонує?

Обв.: Самі конкретні завдання: організацію товариства.

Д-р Ганк.: Це товариство вже увійшло в життя (тоді, як ви сиділи у тюрмі).

Д-р Ганк.: Як ви упормували своє становище, що ви собі думали про положення по 14. березня 1923?

Обв.: Я прийшов до переконання, що наразі наша справа програла, але я вірю, що ми знову двигнемося.

Станислава Дзьобівна.

По короткій павзі входить на салю обв. **Станислава Дзьобівна,** симпатична ясна бльондинка, дрібного росту.

Заявляє, що до У. В. О. не належала, шпіонажею не займалася.

Є прив. учителькою, має 22 роки, мешкає при вул. Жовківській ч. 22 у Львові.

Хто така „Оленка"?

На запит предс. не хоче виявити автора(ки) листу, писаного „Оленкою".

Предс.: Прошу це запротоколувати.

Предс.: Чому при арештуванні подали ви фальшиву адресу?

Обв.: Бо я боялася, що не дістану посади, в якій то справі я поробила заходи.

Предс.: Ви назвали були себе Марія Добош?

Обв.: Так

Предс.: Чому ви в слідстві подали, що не знаєте Сайкевича?

Обв.: Не знаю його.

Предс.: Прошу і це запротоколувати.

Предс.: А чому ви сказали на найдені у вас листи, що це ваші листи?

Обв.: Бо думала, що в них нічого каригідного нема.

Предс.: Що значить осторога до „Оленки" в листі: „Будь обережна, аби не впали на слід, що дівчата грають якусь ролю"?... що значать інші місця (відчитує)?

Обв. поясняє.

Предс.: Чи ви любилися з Дзісем?

Обв.: Так.

Тут предсідник відчитує її зізнання в слідстві, не у всім згідні з тим, що вона нині заявляє.

Предс.: В слідстві ви все взяли на себе на те, аби крити свої товаришки. І тепер це робите?

Обв. Так.

Предс.: А що означають брошури „Війна будучности", „Шпеговство войскове" й інші, знайдені у вас?

Обв.: Це приніс мені Дзісь разом з числами „Н. Д.", яку я кольпортувала.

Предс.: Чи ви писали до Сайкевича?

Обв.: Так, один раз. Лист той вислала я в імени „Оленки".

Прок.: Чи „Оленка" приходила до вас? чи ви читали ті листи, що приходили на вашу адресу від Сайкевича? Що ви думали про їх зміст?

Обв.: Я уважала ті листи невинними.

Прок.: А чому ви не подали „Оленки", як уважали ті листи невинними? Чому ви їх ховали у себе?

Обв.: Вона мала мачуху і не хотіла їх держати у себе дома.

Безуспішні заходи в справі посади.

На питання радн. Антоневича обв. каже, що уділювала прив. лекцій(була по матурі) і старалася про державну учительську посаду, тому при арештуванні й подала фальшивеназвище.

Радн. Ант.: А що казав вам Дзісь, передаючи разом з „Н. Д." також вичислені вже брошури?

Обв.: Не пригадую собі.

В цьому місці д-р Ганкевич відчитує відповідь на подання Дзьобівної з волинської шк. округи. Відмовна відповідь наспіла саме по її арештуванні."

Д-р Ганк.: Чи як арештувано Дзіся, то ви втікали?

Обв.: Ні, я не втікала, бо не мала до того причини.

Д-р Ганк.: Ви сказали передше, що ви тих брошур не читали. Чому ви не читали?

Обв.: Бо мене військові справи не інтересували.

Д-р Ганк.: Які були відносини між „Оленкою" і Дзісем?

Обв.: Симпатія.

Після того д-р Ганкевич при її помочі вияснює, що Сайкевич відбив Дзісеві „Оленку", а Дзісь за те відбив йому обвинувачену.

Предс.: Значить: „Коник"не дурно називався так.

Д-р Ганк.: Чи з кольпортажі „Н. Д." мали ви яку користь?

Обв.: Ні, ніякої.

Д-р Ганк.: Які ваші домашні відносини?

Обв.: Дуже скромні. Батько, що був складачем у друкарні „Сл. Польск-ого", помер.

Опісля оповідає щераз про заходи в справі посади, що всі виявилися безуспішними.

На тому закінчено її переслухання.

ОСТАП ДЕРЛИЦЯ.

Год. 2. На салю входить [illegible] бруне[illegible], літ 25.

До УВО. не належав, шпіонажею не займався, взагалі до ніякої вини не почувається.

На запит предсідника каже, що Шух[illegible] [illegible] не знав. (Він у краю, проте[illegible] [illegible] відповісти, що обв. був членом УВО). Батько [illegible] є священиком у Тростянці коло Долини. З обвинувачених знає всіх з Долини, також Ів. Вербицького, який просив його раз роздобути йому на селі військові мобіл. карт. Чи мали вони бути в оригіналі, чи в відписах — не пригадує собі. Ви[illegible] слав до Ів. Вербицького тільки один лист, в якому підписався „Носатий".

Предс.: А як то було з револьвером для Атаманчука?

Обв.: Це якесь непорозуміння. Револ[illegible] [illegible] ая був у [illegible]

Предс.: Ольгу Вербицьку ви знали?

Обв.: Ні.

Предс.: Представляю вам один лист. Це лист Ольги Верб. до Піпчинської з підписом Березовського, в якому симпатичним чорнилом подані реляції про розміщ[illegible] польських військових формацій. В тому листі є місце: „Поклискатися на Стефанишина і Дерлицю". Що це значить?

Обв.: Того я пояснити не в силі.

Предс.: Кілько разів ви приїздили до Львова?

Де можна студіювати?

Обв.: Тричі. Хотів записатися на університет, але не приняли. Потім хотів [illegible] на ветеринарію, але й тут не пішло. Вкінці хотів дістати пашпорт до Праги.

На дальші питання оповідає, що ні Волошака ні Піпчинської не знав.

Предс.: Ви були раз з Атаманчуком в кіні?

Обв.: Так, але того дня не можу собі докладно пригадати. В кіні грали [illegible] фільму. Сиділи ми в другім чи третім місці з краю. Була тоді магістратська контроля. Вийшли ми коло пів до 8-ої год.

Предс.: А чому ви зізнали на поліції, що кіна „Паляс" ви в своїм житті не бачили?

Обв.: Бо боявся, аби мене не вмішали до тої справи.

Прок.: А чому ви в слідстві зізнали, що за вашого побуту у Львові ви нічого не знали про убивство кур. Собінського, а тепер кажете, що ви з Верб. щось про це говорили?

Обв.: Бо я боявся, аби мене не вмішали в ту справу

Питання д-ра Шухевича.

Д-р Шухевич: Прошу п. предсідника ствердити, що п. прок. помилився, бо було тільки два листи, в яких приходить імя Дерлиці, а не „богато", як твердив п. прокуратор.

Прокуратор щось демонструє, предсідник це стверджує.

Д-р Шух.: Чи у вас є пасіка?

Обв.: Так, велика, бо яких 50 пнів.

Д-р Шух.: Хто просив у вас меду?

Обв.: Ріжні особи (вичисляє).

Д-р Шух.: Що ви робили в бюрі Чугаєва?

Обв.: Там я робив переклад моїх документів з чеської мови на польську, потрібних при військовім зголошенні.

Д-р Шух.: Чи вертаючи з кіна з Атаманчуком (як Біласом), ви десь вступали?

Обв.: Ми йшли в сторону Академічної вулиці, де оглядали склеп з панчохами, а потім оглядали цінник.

Д-р Шух.: Чому ви не говорили сперш у в слідстві про кіно „Паляс"?

Обв.: Я це вже вияснив, а саме, що сперш не казав, бо боявся, аби мене не вмішали, а зараз на другий день зголосився, аби вияснити цю справу, до сл. судді.

Д-р Шух.: Чи по приїзді до дому говорили ви про все з батьком?

Обв.: Так, мами не маю, то говорив з батьком про все отверто.

Д-р Шух.: З ким ви стрінулися по кіні?

Обв.: З д-ром Будним з Тростянця aж до костела Магдалини. Ми говорили про всякі справи. Попрощалися по півгодинній розмові коло салі Лисенка.

Запити д-ра Павенцького.

По кількох іще питаннях д-ра Шухевича ставить свої запити д-р Павенцький.

Д-р Пав.: Чи ви знаєте ще другого Стефанишина?

Обв.: Так.

Д-р Пав.: Хто він такий?

Обв.: Це Микола Стефанишин, син Михайла, родом з Тростянця

Д-р Пав.: Кілько йому літ?

Обв.: Коло 26.

Д-р Пав.: Дякую. Тільки це хотів я знати.

На тому закінчено нинішню розправу. Продовження її в пятницю.

ОСТАЛО ЛИШЕ 30 ЛІСТ.

Варшава, 1. лютого 1928.

Нині було останнє перед виборами засідання держ. виб. комісії, яка мала остаточно рішити про долю 18. комун. ліст. Наслідком уневажнення ліст комунізуючих партій остало фактично зі зголошених 35 держ. ліст вже лише 30 ліст. Крім того кажуть, що деякі лісти будуть відкликані, як прим. ліста ч. 6.

ВІДЛОЖЕННЯ ВІЙСЬК. СЛУЖБИ АКАДЕМИКІВ.

Варшава, 1. лютого 1928.

Нові приписи про військову службу академиків не нарушують інтересів студ. молоді. Всі академики, яких відношення до військової служби управильнено підчас обовязуючої сили військового закону з 23. травня 1924., користуватимуться пільгами й відложеннями військової служби до речинців, передбачених цим законом, отже до 26-го року життя. Зате нові приписи, що скорочують речинці відложень, передбачені розпорядком през. з 18. січня 1928 будеться приноровлювати до всіх тих обовязаних до служби, яких відношення до військ. служби буде управильнене на основі нового розп. п. р. і дальших років. З повищого виходить, що нові речинці відложення служби для академиків приноровлюватиметься до тих поборовних, які ставатимуть до поб. комісій щойно після 1. травня 1928.

КРІЗА ЛИТОВСЬКОГО УРЯДУ.

Ковно, 1. лютого 1928.

Прийшло тут до кабінетової крізи з причини уступлення мін. справедливости Шилінгаса і мін. скарбу Мільціюса. Останній був теж гол. держ. контрольором. Уступили оба міністри тому, що Вальдемарас відмовився сповнити їх бажання сконсолідувати владу на дем. основах. Кріза загострюється бо нема охочих заняти опорожнені теки.

БІЙКА В АВСТР. ПАРЛЯМЕНТІ.

Відень, 1. лютого 1928.

В австрійськім парляменті на плен. засіданні прийшло до бучі а вкінці до справжньої бійки соціялістів із христ.-суспільниками. Предсідник перервав засідання. Причиною бучі була промова віцеканцлера Гартлєбена на тему інтерпеляції соц. у справ. практик жандармерії в деяких околицях Гор. Австрії. Соціялісти роздобули тайні прикази команданта жандармерії проти пропаганди соц. кличів. Коли соціялісти стали під адресою жандармерії кричати „гозота"! хр.-суспільники запротестували проти цього. Соціялісти кинулися на мін. лавки, а їх боронили хр.-суспільники.

ВОРОШИЛОВ УСТУПАЄ?

Варшава, 1. лютого 1928.

З Москви надійшла чутка, що нар. комісар військових справ Ворошилов уступить, хоч урядово заперечують це. Причиною є занепокоєння політбюра лихим станом армії, а Ворошилов виявився за мало енергійний і за мало досвідчений у військових справах. Його наслідником був би Калінін.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією кс. Стадника (вул. Шашкевича). Перерва.

Міський великий театр:

2-го г. 3. поп. „Тоска".
2-го г. 7·30 „Цілунок Попелюшки", Беррі.
3-го год. 7.30 „Весілля" (ціни знижені).
4-го г. 3·30 поп. „Страшний Двір".
4-го г. 7·30 „Цілунок Попелюшки"

Міський „Театр Новин":

2-го г. 7·30 „Дівча з пушти", оперетка Кравса.
3-го г. 7·30 „Дівча з пушти".

Кіна.

„Аполльо": „Любощі".
„Палас": „Схід сонця".
„Лев": „Обіцяна земля".
„Фатаморгана": „Пат і Паташон як підстави престолу".

З Президії У.Н.Д.О-ння.

ІНФОРМАЦІЇ.

1. Подається до відома виборцям поодиноких виборчих округів, що провід виборчої акції в окрузі передано передовим кандидатам з кожної листи даного округа і що в усіх справах, звязаних з виборчою акцією належить відноситися не до Головного Секретаріяту у Львові, а на адреси окружних канцелярій поодиноких виборчих округів, які подаємо в низу. Звідомлення з виборчої акції, як звіт з нарад, зїздів і т. д. належить пересилати просто до Народньої Канцелярії у Львові, вул. Костюшка ч. 1 а, II. пов.

2. Адреси окружних канцелярій в поодиноких округах є такі:

Виборчий округ 47 (Ряшів), адресу подасться пізніше.

Виборчий округ 48 (Перемишль), адреса Окружної Виборчої Канцелярії: Перемишль, дім „Віри" Побереже, Пілсудського ч. 1., ч. телефону д-ра Володимира Загайкевича, Перемишль 4-85.

Виборчий округ 49 (Самбір) письма призначені для Окружної Виборчої Канцелярії слати на адресу: о. Ілля Федевич, Самбір, Площа Церковна.

Виборчий округ 50 (Львів-місто) Львів, вул. Костюшка ч. 1 а, II. пов., ч. телефону Львів 39-48.

Виборчий округ 51 (Львів), адреса Окружної Виборчої Канцелярії, Львів, вул. Костюшка ч. 1 а, II. пов., ч. тел. Львів 39-48.

Виборчий округ 52 (Стрий), адреса Окружної Виборчої Канцелярії: Стрий, Агенція „Дністра", ч. тел. дир. Остапа Луцького Стрий 1-01.

Виборчий округ 53 (Станиславів), Окр. Виборча Канцелярія: Коломия, вул. Костюшка ч. 34 б, ч. тел. ред. Дмитра Палієва Коломия 2-21.

Виборчий округ 54 (Тернопіль), адреса Окружної Виборчої Канцелярії: Тернопіль, вул. Міцкевича ч. 3, дім Українського Банку Кооперативного (канцелярія д-ра Степана Барана).

Виборчий округ 55 (Золочів), адреса Окружної Виборчої Канцелярії: Львів, вул. Костюшка ч. 1 а, II. пов. ч. тел. 39-48.

Північно-західні землі мають свій окремий Центральний Виборчий Комітет Волині, Холмщини, Підляша і Полісся, а Виборча Канцелярія міститься в льокалі часопису „Українська Громада" Луцьк, Алея Болеслава Хороброго ч. 70.

Львів, дня 30. січня 1928 р.

Головний Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·00—8·87·25, канадійський доляр 8·83·00—8·83·50, корони чеські 0·26·25—0·26·35, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, рум. лея 0·05·33—0·05·50, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2,11·95, данцігський гульден 1·7·99, червінець 3·50—32·60.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·20—34·50, 20 марок нім. 42·40—42·7?, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·71·00—0·72·00, 5 кор. австр. 3·60—3·70, фльорен австр. 1·80—1·85, рублі рос. 3·00—3·20, копійки за рубель 1·55—1·60.

Збіжжя.

Пшениця двірська 46·75—47·75, пшениця селян. 4?·00—46·00, жито 37·25—38·25, ячмінь бровар. 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·25—34·25, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 32·00—33·00, кукурудза румунська 35·00—36·00, бараболі рафовані 5·50 6·00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40·00—45·00, горох півікторія 55—60, горох полевий 40—50, бобик 33·00—34·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 40·75—41·75, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 68·00—71·00, мука пшенична 40-прц. 82·00—85·00, мука пшенична 50-прц. 75·50—76·00, мука житня 65-прц. 59—6?, грисік кукурудз. 49—50, мука кукур. 34·00—35·00, отруби житні 24·25 24·75, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 71·00—75·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 56—57·50, конюшина червона 230—260, мак синій 100—120, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1·65—1·70, мішки ужиивані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Виборчі кандидатури та списки.** Голова окружної виборчої Комісії у Львові подає до відома, що останній речинець для всіх, що зголошують листи кандидатів до сойму та сенату минає 3-го лютого. Їх треба складати до рук голови бюра окружної Комісії пл. Галицька від г. 10—12 попол. Списки виборців викладені в дотичних реклямаційних льокалях від 2—8 веч. до 3-го п. м.

— **Дивні ласки.** Як довідуємося кандидат на стрийський округ з „побезпечної" лівиці, соціял-радикал п. Геврих Коваль дістав від шкільної Кураторії аж двомісячну відпустку на час виборів. Дивні ласки! Бо кандидатів УНДО-ня учителів (напр. Величковича канд. на стрийський округ) замісць відпустки переносить та сама влада на захід. Маємо тут нагляний доказ тактики польських урядових чинників, які всіми силами і при помочі всяких засобів намагаються ослабити УНДОбєднання при виборах.

— **Зразковий громадянин.** „Просвіта" дістала 10 дол. від нашого земляка з Ню-Йорку Михайла Яросевича, інваліда, який ділить цю суму між „Просвіту", „Рідну Школу", інвалідів і жертви повені, заявляючи, що заощадив ці гроші стримуючись від куреня.

— **Кара за зле ходження.** Від учора львівська вулична поліція дістала права льондонської: може сама карати грив нами громадян, які не шанують міських правил — смітять на вулиці, ходять іншим боком, тощо. Поліцаї мають бльочки, на яких виставляють рахунок і інкасують гривну від 50 с. до 20 зол. Можна уявити собі до яких сварок і скандалів дійде, заки люди звикнуть до цих кар!

— **Львівська темна хроніка.** Дотепні посередники, що беруть гонорар за нараєне вільне мешкання все ще істнують; пан Фогельман, який сидів уже у Вильні за такі гонорарі, не маючи вільних мешкань, посидить ще 8 міс. у Львові, обдуривши кілька осіб на кількасот дол. — Інший „промисловець" Лайнвебер брав товари на чуже імя, виписане на фальшивих документах, продавав і не платив. — Клепарівський громадянин Белецький посварившись із своїм спільником Фішером від виробу забавок пхнув його ножем під серце і вбив; доказуючи, що він тільки боронився, все таки дістав рік важкої вязниці.

— **Конкурс на памятник Шевченка.** Шевченківський Комітет при Народ. Коміс. Освіти у Харкові розглядав цими днями прислані проекти на памятник Шевченка на могилі поета. Конкурс признали невдатним, подекуди із причин зовнішніх: надто короткий речинець, слаба інформація в пресі. Із проектів тільки три „заслуговують на увагу" і їх рішило купити по 300 карб. Автором першого „Могила ч. 2" є різьбар Кавалерідзе і архітект Пшенко (Харків), другого „Ч. 54" Б. Кратко (із Києва, Художній Інститут), третього „Україна" Леонора Блоха із Харкова. Комітет рішив оголосити новий конкурс; його умовини і речинець щойно підготовляють.

Маю за шану подати до відома П.Т. Моїй Клієнтелі, що торговлю блаватних товарів і пол. тен при вул. Галицькій ч. 16 під фірмою:

Роман Зубик

набув я на виключну власність.

Як довголітній бувший спільник бл. п. Романа Зубика дякую уклінно за дотеперішнє довіря котре буду старатись і на дальше добірним товаром та низькою ціною піддержувати. З глубоким поважанням

4—5 *Осип Стефанович.*

— **Нагороди для домашніх сторожів** за чистоту та зразковий лад у домі, призначає львівський магістрат. 6 цих нагород 50; перша 500 зол. Кандидати до них мусять зголошуватись у своїх комісаріятах (дільниці) не пізніше до 15-го лютого. Подрібні інформації подає магістратський конкурс.

— **В обороні рижу.** Італійський уряд проголосив 19-го лютого „днем рижу" — загальної пропаганди в усій Італії в обороні цієї страви, що щораз більше щезає із італійського „меню". Уряд має інтерес у тому, щоби його громадяни поруч макаронів не забували і про риж.

— **Другий жидівський шлюб.** Віденська преса записує рідкий випадок у законодавстві: влада перший раз дозволила у Відні одній жидівці вийти вдруге замуж після розводу. Як відомо жидівська релігія дозволяє тільки в двох випадках на розвід: зрада жінки або взаємна згода на нього. Жінка не має змоги сама розвестись, навіть якби доказала, що муж поводиться з нею якнайгірше або є небезпечно недужий. Вона може хіба добитись сепарації. Цивільна влада йшла в таких випадках за рішенням релігійної. В останнім згаданім випадку християнський суд, що дістав повну компетенцію в цій справі, дозволив на новий жидівський шлюб.

— **Літературний шлюб.** З нагоди 100-их роковин від дня уродин Жіль Верна, автора сотні фантастичних повістей, якими досі зачитується молодь, краківська „Нова Реформа" приносить цікаві інформації що певно відібються сильним відгомоном у французькій пресі. „Реформа" доказує, що найдено безсумнівні матеріяли про польське походження Верна, що вродився не в Нант, над Льоарою, а в Плоцьку. Перший доказ такий: Верн знав добре польську мову; якщо Верн, як казав, не покидав ніколи меж Франції то значить польську мову французові нелегко і не було би дивне знаше. Верн листувався із своїми польськими знайомими поляками, з яких один священик Семененко (?!) мешкав у Римі; кілька з цих листів абереглось. Верн називався Юлій Ольшевич: він покинув нишком рідню в 19 р. життя і виїхав через Варшаву, Відень, Трієст, у Рим. Там якийсь священик Семененко заопікувався ним і давав гроші на його освіту. Після різних мандрівок Верн приїхав у Париж і спершу заробляв як біржевий посередник. Відкривши в собі літературний хист, він бере псевдонім Верн щоби відмежуватись від своєї родини, яка його вирікалась. „Верн", французьке слово, значить: „вільха". В американській енциклопедії вже не від нині зазначено поруч прізвища „Жіль Верн" пояснення: дійсне прізвище Юлій Ольшевич.

— **Світова всячина.** Муссоліні заявився прихильником Румунії у відношенні до Мадярщини, яка пригадує свої територіяльні домагання. — Комісія закорд. справ америк. палати прийняла резолюцію, щоби заборонити вивіз зброї із Спол. Держав. — Новий франко-америк. арбітражний договір буде підписаний 15-го лютого. — В Англії почали будувати велиганський моноплян на 200 тон і 30 пасажирів. — В Єрусалимі цікавий страйк: варшавські жиди збунтовані хасидами не хотять приймати підмог із Варшави. — Вашингтон пропонує закон, висилати із Спол. Держав кожного чужинця, що нарушить протиалькогольну заборону. — У Торіно згоріла частина хемічного інституту при університеті. — На півд. березі Криму вже почалась весна: 30 степ. тепла! — У Люблянї (Югославія) викрили італ. шпигунську організацію. — У Мексику відновились цькування католиків: зачинено кат. школу і арештовано 20 учительок. — У деяких частинах Індії поширюється чума. — У Батавії в одній копальні вугілля підчас пожежі залушилось 35 шахтарів. — В Англії було за останній час 300 випадків занедужання віспою —

— **Свято Просфори** відбудеться дня 5. п. м. в год. 3.30 пополудни, на Великій Сигніяні (т. зв. Брандштетерівка) в читальні „Просвіти" для членів товариства і для гостей. Буде це перша просфора в новій домівці читальні, у дільниці, де наші земляки досі були слабо зорганізовані і розсіяні. Треба сподіятись, що на це скромне свято вони прийдуть численно.

Ч. 613/28

Обіжник

до всіх філій в справі періодичних видавництв.

Т-во „Просвіта" опираючися на великому числі читалень (всіх більше як 2700), почало видавати „Народню Просвіту", „Аматорський Театр", як інструктивні і методичні провідники, і на домагання Загальних Зборів Т-ва та поодиноких голосів деяких членів популярно-науковий журнал „Життя і Знання".

Два перші видавництва кінчилися сталим значним дефіцитом. Журнал „Життя і Знання" зібрав досі неповну тисячку передплатників в І-ому кварталі, з котрих половина не відновила вже передплати в 2-ому кварталі.

В таких умовах не можна далі продовжати видавання названих у горі журналів. Одначе заки Товариство рішиться на цей крок, Головний Виділ звертається до всіх філій зі слідуючими запитаннями:

1) Чи філія уважає вказаним, щоби Т-во далі вело названі журнали, чи щоби може припинило? Всі, чи тільки деякі?

2) Коли філія признає конечним видавання далі тих журналів, чи бере в такому випадку на себе обовязок вплинути на всі читальні, щоби вони безумовно їх передплатили?

3) Коли філія заявляється за дальшим веденням тільки одного видавництва (напр. „Життя і Знання", тощо, чи в такому випадку бере також обовязок вплинути на читальні, щоби вони безумовно передплатили видаваний журнал?

4) Коли філія не в силі вплинути на всі читальні округи, щоби вони передплачували всі журнали або тільки один, тоді Виділ філії подасть, кілько начислює таких читалень в окрузі, котрі безумовно стануть передплатниками наших видавництв?

5) Коли філія прийме на себе обовязок як під 3 або 4, тоді просить Головний Виділ відповісти, яким робом філія забезпечить сталий приплив готівки із передплат?

Без ефективного забезпечення передплати в готівці не можна буде видавати згаданих журналів.

Відповідь на всі поставлені в горі питання слати безумовно найдалі до 15-го лютого 1928 р.

Для орієнтації подаємо: 1. На Загальнім Зборі з 16/XII. 1927 перейшов внесок Головного Виділу про 25-золотову передплату на „Життя і Знання", „Народню Просвіту" і „Амат. Театр". У цій сумі міститься вже разом й членська вкладка на біжучий рік. Одначе досі вплинуло зголошень 25-золотових передплат усього від 30 осіб, між ними пять філійних. Значить, на такий спосіб полагодження справи просвітянських журналів нема мови.

2. Щоби кошти журналів: „Народня Просвіта", „Амат. Театр" і „Життя і Знання" в дотеперішньому обемі повернулися, потреба найменше півтора тисячі (1500) сталих річних передплатників.

За
Головний Виділ Т-ства „Просвіта" у Львові:

М. Галущинський, голова.
1411 *В. Мудрий*, секретар. 1—?

Перша Рада

Правильне вживання Radion-u

Хотячи вповні використати ділання Radion-у, треба завсігди, без огляду на те, що маєте прати, приноровитись до способу як уживати цей середник.

Перш усього слід тямити про найважнішу умовину:

Розпустити Radion тільки в **зимній** воді, а відтак прати відповідно до способу вжиття (вариться білля пів години).

Тільки тоді виказує Radion свої прикмети і дійсно пере сам.

Чи може бути більш простий спосіб?

Тому повторяємо: розпустити в **зимній** воді,

а тоді

Radion сам пере.

Збіди з трех накрить по **1 зол. 50 сот.** поручає Реставрація під золотою грушкою ІВАН ГАЙДІНГЕР і С-ка **Краківська 7 Львів.** 3-3

Передвиборчі віча і збори.

ОКРУТ 52 (СТРИЙ—КАЛУШ).

Позір Войнилівщина!

Велике передвиборче окружне віче для сіл: Дубовиця, Довжка, Середне, Цвітова, Лука, Сілка Войнилівська, Мошківці, Мелиня, Перевозець, Бабин, Студінка, Слобідка, Долпотів і сумежних відбудеться в **Войнилові** дня **5-го лютого ц. р. о год.** 2-ій попол. Реферують делегати Центрального Комітету Національного Обєднання і кандидати виборчої листи ч. 18, пп. д-р **Курівець Іван** зі Львова і дир. **Луцький Остап** зі Стрия.

ОКРУТ 53 (СТАНИСЛАВІВ).

Маріямпільщина!

В неділю дня 12-го лютого ц. р. відбудеться велике передвиборче віче в **Маріямполі**, в салі Народнього Дому в год. 12-ій в пол.

Реферують кандидати на послів ред. Дмитро Паліїв і Василь Добрянський.

Позір села: Стриганці, Довге, Рошнів, Милованя, Юрківка, Петрилів, Побереже!

В неділю дня 12-го лютого ц. р. в год. 5-ій попол. відбудеться велике передвиборче віче під голим небом в **Стриганцях** на площі перед памятником Т. Шевченка. (На випадок непогоди в читальні „Просвіти"). Реферують кандидати на послів ред. Дмитро Паліїв і Василь Добрянський.

ОКРУГ 55 (ЗОЛОЧІВ).

Глинянщина!

Отсим повідомляємо, що віче в **Куровичах**, назначене на день 11-го лютого ц. р. відбудеться **в неділю дня 12-го лютого** ц. р. Реферує кандидат **листи ч. 18** д-р Троян, адвокат з Ходорова.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Кминій. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і вилвім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

З театру.

(Міський великий театр: „**Шлюбок Попелюшки**" комедія-казка в 3 діях Джемса Беррі.)

Беррі — один із найпопулярніших сучасних драматургів в Англії, у нас зовсім невідомий. „Шлюбок Попелюшки" граний в Англії тисячі разів має всі прикмети таланту цього дуже приємного, майже солодкого (в якнайкращім значінні!) письменника, що вміє єднати такі два далекі від себе елементи як простий, чистий ліризм і іронія, світ казки і реальна буденщина. Беррі справжній мистець творити пєсу на межі мрії і дійсности так легко та природно, що глядач починає дивуватись уже самій простоті сюжету. У сучасни театрі, якого репертуар у 99 проц. складається із тем „нечистивого кохання" та головокружних конфліктів — Беррі білий крук. Те, що не вдалось Метерлінкові із „Синьою Птахою", яка за останніх кільканайцять літ дещо постарілась і для „старших" і для дітей, — доконав Беррі у „Попелюшці", „Мері Роз" і славнім „Петрусеві-Панові".

„Попелюшка" — казка для дорослих; не для молодців, а таки для „старших", що вже навчились розуміти привабу дитячої поезії, читати в душах дітей і цінити криштал чистих почувань. Сама одна 2-а дія вистачила би за всю пєсу для дітей, яких родичі могли би взяти із собою, якщо ця пєса діждеться пополудневих вистав. Глядач зворушений наперемінну до сліз і до сміху вряди-годи повторяв собі за закоханим констаблем із пєси: „Що до біса! ці діточі спомини!... невже-ж ця Попелюшка справді нагание на мене чари?!" А Попелюшка в особі п. Заклицької була справді чарівна.

М. Р-ий.

ОПОВІСТКИ.

Український Національний Хор Дмитра Котка в складі 3. осіб виступить .-го лютого — Стрий; 3-го лютого — Львів. 1316 6-?

Український Національний Хор Дмитра Котка:

2. II. — Стрий.
3. II. — Львів.
4. II. — Медика.
5. II. — Мелька.
6. II. — Нижанковичі.
7. II. — Нижанковичі.

1346 9. II. — Перемишль. 6-?

Закінчення Колядок. В неділю дня 5. лютого 1928, в годин. 12-тій в полудн в церкві Преображення вдспіває хор збірку колядок під проводом п. А. Цапа. 1415

Звичайні Загальні Збори Українського Спортового Союзу відбудуться в неділю дня 5. лютого 192. у Львові в год. 11-тій передполуднем в авлі Акад. Дому при вул. Супінського 21.

Повідомляється всіх членів філії Т-ва „Просвіта" в ходорівському окрузі — про **Звичайні Загальні Збори філії**, які відбудуться дня 15-го лютого ц. р. в год. .-гій пополудне в салі „Народного Дому" в Ходорові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СЛЮСАР, машиніст, що розуміється добре на моторах Дісля, совісний, чесний, з добрими свідоцтвами, та уміє добре читати, писати і рахувати негайно одержить посаду. Млин Колбаєвичі почта і стація Рудки. 2-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 57-?

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, середніх літ, сирота по сорок віку, добра газдиня,глядає місця до „аряду дому. Зголошення слати до Адміністрації під „Клементина". 1413 1—2

НОТАР Порфірій Яремович негайно прийме солідного рутинованого конципієнта. Зголошення з усл. вами просить слати на руки д-ра Дмитра Блавацького у Бібрці. 1414 1—3

УВАГА! В Заставничих Банках викуплює заставні дорогоцінности, доплачує найбільшу вартість, купує сріб. ау... Годинникарське заведення Казимірська 5 1419 1-5

СПІЛЬНИК потрібний до комнати досиланнь і торговлі делікатесів. Вклад до 10.000 золотих. Зголошення під „Спільник" до Адміністрації 1409 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Рентґенольоґ Д-р Людвика Ляндес Ляйнерова 2-6 повернула і ординує з обсягу діягностики як також поверховної і глибокої терапії від 9 12 і 3-6 у Львові 3. мая ч. 7. Тел. 18-05.

ЗУБИ роблю після **ЦІННИКА**

1 зол. корона	18 зол.
1 зол. зуб	15 „
1 зуб на кавчуку	2 „
1 направа	3 „

всьо з найліпшого матеріялу

РАППАПОРТ **пл. Марійська 7** (де кав. de la Paix) 10-12 Полекший не уживаю.

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 **Пересвітлення Рентґеном** 20—24

Kalotrix

одинокий певний середник проти випадання і на порість волосся

до набуття за післяплатою:

в о. д-ра Вергуна і Народній Торговлі в Сокалі і Стрию. 1416 1-1

Подяка.

Пані! У о. д-ра Т. Вергуна в Сокалі можна дістати прямо чудовий лік проти випадання і на порість волосся. Вже по ужиттю двох фляшочок **Kalotrix-у** волосся перестало мені зовсім випадати. Складаю прилюдно мою подяку і признання Вп. Отцю Д-рові за так цінний винахід.

К. Моравецька
учителька.

Лавчин в січни 1928.

Шиpіть наш часопис!

ВПРАВНИЙ книговодець спож. кооп. і інструктор (переводить люстрації) та іспитований секретар для сільських і міських громад (з практикою) пошукує заняття. Зголошення: Адмін. Діла під „Солідний". 1410 1—1

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14,
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63,

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 70—?

Маґістрат король. стол. міста Львова

L. M. 2 239/928
W. II.

У Львові, дня 28. січня 1928.

Офертова ліцитація.

Виділ II. Маґістрату кор. стол. міста Львів, оголошує офертову ліцитацію на продаж ужиткового дерева на пні в шестистінних метрах із міських лісів у ревірах Бруховичі „Обруб Соснина" соснового дерева приблизно 636 m^3

„Середне Обруб" березового дерева приблизно			700 „
Голоско Велике соснового	„	„	503 „
Білогорща вільхового	„	„	200 „
У ревірі Болотня дубового	„	„	475 „

Повище ужиткове дерево продається на пні з корою.

Близші умови продажі можна переглянути в Виділі II. Маґістрату, II. поверх, двері ч. 62 щоденно в урядових годинах.

Письменні оферти з підписом і адресою оферента в замкнених копертах з написом „Оферта на ужиткове дерево" з поданням ціни за 1 m^3 кожного ліс — як також доказ на вложене в міській касі вадіюм в висоті 10 процент (десять) оферованої ціни купна, — треба вносити особисто до рук Начальника II. Виділу Маґістрату II. поверх двері ч. 62 до дня 8. лютого 1928 р. година 12. в полудне в якім то часі, відбудеться комісійне відкриття оферт і евентуально устна ліцитація.

В оферті повинен оферент виразно зазначити, що умови ліцитації є йому точно знані і що безумовно їм піддається.

Маґістрат застерігає собі право довільного вибору оферента без подання причини.

ДЕРЖАВНИЙ КОМІСАР
в. о. президента міста Львова
Ян Стшалецкі в. р.

За редакцію відповідає Василь Мудрий

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.